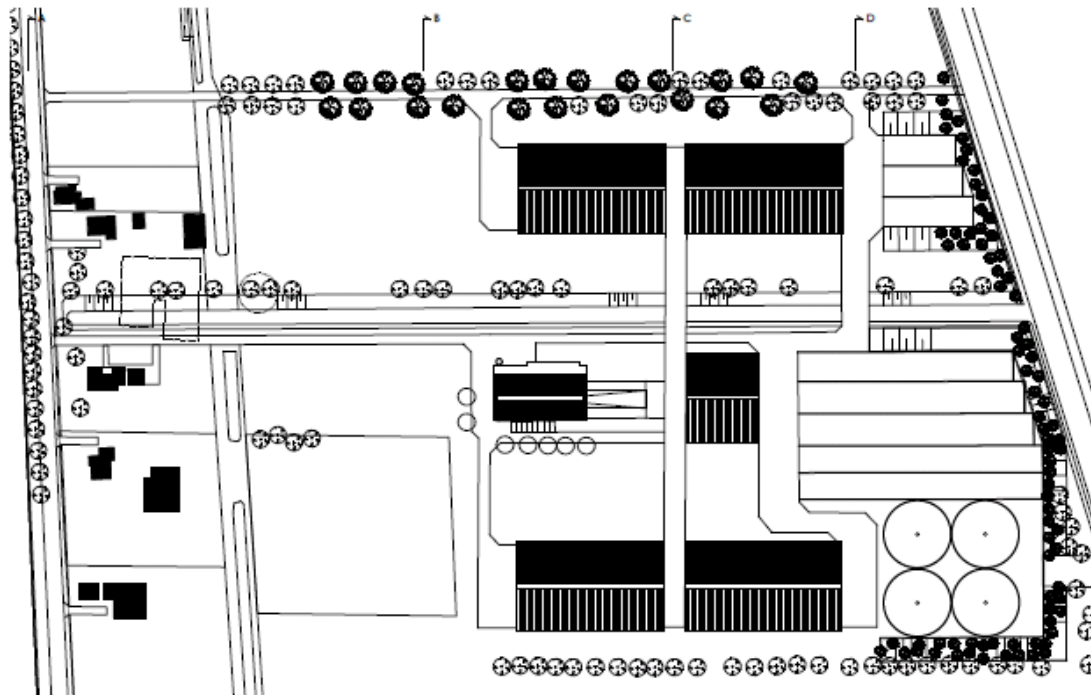

MER – beoordelingsnotitie

Melkveebedrijf
Munnekemoer Oost 44
Ter Apel

Initiatiefnemer

Adres:

Woonplaats:

Telefoon

Rass Future Farms BV

Munnekemoer Oost 44

Ter Apel (Gem. Vlagtwedde)

06-51188200

Adviseur van de aanvrager:

Countus accountants + adviseurs

Team Ruimtelijke Ordening en Milieu

Ing. E.J.M. Zandbelt

Postbus 1

7475 ZG MARKELO

0547368368

Markelo, 28 oktober 2013 / 24 juni 2014

Inhoudsopgave

1.1	Naam en adresgegevens initiatiefnemer	4
1.2	Soort activiteit en beschrijving	4
1.3	Plaats van de activiteit	5
1.3.1	Omgeving van de activiteit.....	5
1.4	Tijdspad van de activiteit.....	5
2	Motivering activiteit	6
2.1	Doelstelling activiteit.....	6
2.2	Keuze locatie.....	6
2.3	Toekomstige ontwikkelingen.....	7
3	Kenmerken van de activiteit	8
3.1	Aard en omvang van de activiteit.....	8
3.2	Productieproces	10
3.2.1	Grond- en hulpstoffen	10
3.2.2	Afvalstoffen	11
3.3	Wijze van aanleg.....	11
3.3.1	Cultuurhistorische, archeologische en landschappelijke waarden	12
3.3.2	Ruimtelijke ordening.....	14
3.3.3	Verkeer.....	14
3.4	Emissies en immissies (omvang en preventie)	14
3.4.1	Water.....	16
3.4.2	Energie	17
3.4.3	Mest.....	17
4	Verontreinigingen, veroorzaakt door de activiteiten	18
4.1	IPPC richtlijn.....	18
4.2	Ecologische hoofdstructuur (EHS).....	18
4.3	Ammoniakemissie en –depositie	18
4.4	Wet ammoniak en veehouderij	18
4.5	Natuurbeschermingswet, Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn.....	18
4.6	Flora- en Faunawet.....	23
4.7	Geuremissie en bijbehorende geurbelasting	24
4.8	Bodem	28
4.9	Water.....	29
4.10	Licht.....	30
4.11	Lucht.....	31
4.12	Geluid	31
4.13	Ontstaan en preventie van afval	31
4.14	Doelmatig beheer van energie.....	32
4.15	Risico, preventie en beperking van ongevallen en calamiteiten	32
4.16	Beoordeling van de invloed op Duitsland	34
5	Conclusie	35

Bijlage 1	Geuronderzoek
Bijlage 2	Kaartje Geuronderzoek
Bijlage 3	Gegevens korrels op mestsilo

Algemeen

1.1 Naam en adresgegevens initiatiefnemer

Naam	Rass Future Farms B.V.
Adres	Munnekemoer Oost 44
Woonplaats	Ter Apel
Telefoon	06-51188200

1.2 Soort activiteit en beschrijving

De heer Rass exploiteert samen met zijn ouders een melkveehouderijbedrijf aan de Munnekemoer Oost 44 in Ter Apel. Omdat het bedrijf in een lintbebouwing is gelegen, zijn de ontwikkelingsmogelijkheden op eigen erf beperkt. Wettechnisch is er al een bestaande (en vergunde) geuroverbelaste situatie. De dieren worden binnen 50 meter van een woning van derden gehouden. Ook de huidige kuilplaten zijn op te korte afstand van een woning van derden gelegen.

De heer Rass wil nu conform de notitie "Agrarische bouwblokken en landschap doorvertaling regio Oost" een tweede bouwlijn creëren op 200 meter van de weg en de melkveehouderij hier naar toe opschuiven. Bovengenoemde problemen worden daarmee opgelost. Ten aanzien van de rechtsgeldige situatie vindt er een uitbreiding plaats. Daarnaast wil de heer Rass ook zelf met zijn gezin nabij het bedrijf gaan wonen, dit is gezien het toekomstig aantal melkkoeien noodzakelijk. Deze tweede bedrijfswoning kan in het lint worden gerealiseerd. In eerste instantie zal de nieuwbouw gerealiseerd worden. Daarna worden de oude ligboxenstallen en de bestaande mestsilos gesloopt. De voorgenomen situatie betreft een uitbreiding naar 560 melkkoeien en 420 stuks jongvee. In hoofdstuk 3 wordt de voorgenomen activiteit nader uitgewerkt.

Op basis van het Besluit milieueffectrapportage zijn in onderdeel D van de bijlage van dit besluit activiteiten aangewezen waarvoor door het bevoegd gezag een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt. Tot deze activiteiten behoort, sinds de wijziging van het besluit op 1 april 2011, het oprichten of uitbreiden van een melkrundveehouderij met meer dan 200 melkkoeien ouder dan 2 jaar of met meer dan 340 melkkoeien en vrouwelijk rundvee jongvee tot 2 jaar. Uit jurisprudentie is gebleken dat deze plicht geldt als sprake is van nieuw te bouwen stallen. Het maakt niet uit of het daarbij gaat om het herhuisvesten van reeds eerder vergunde dier(plaats)en. Uit de hiervoor genoemde voorgenomen uitbreiding kan geconcludeerd worden dat een m.e.r.-beoordelingsplicht van toepassing is.

Melkrundvee staat niet opgenomen in het Besluit milieueffectrapportage, onderdeel C categorie 14, of wel de m.e.r.-plicht. In dit rapport wordt bezien of een volledige milieueffectrapportage (MER) dient te worden opgesteld.

1.3 Plaats van de activiteit

Het adres van de voorgenomen activiteit is: Munnekemoer Oost 44, Ter Apel (gemeente Vlagtwedde).

Kadastrale ligging:

Gemeente Vlagtwedde
Sectie U
Perceelnummer 1170

Zie hiervoor ook de milieutekening die op 17-01-2012 is bijgevoegd als bijlage bij de aanvraag omgevingsvergunning. Tekeningnummer 305720, gewijzigd op 20-09-2011.

1.3.1 Omgeving van de activiteit

- Bestemmingsplan
 - De Linten; vastgesteld 12 juni 1986 – Agrarisch gebied
 - Buitengebied, gemeente Vlagtwedde, vastgesteld 22 september 2009 – Agrarisch gebied
- Bebouwing in de omgeving In de omgeving liggen agrarische bedrijven (akkerbouw), enkele burgerwoningen en een tankstation.
- Landschapstype De locatie ligt in een gebied waar drie landschapstypen samenkomen; het Coulisselandschap, het Westerwold en het Veenkoloniale landschap.
- Provinciaal beleid In de Veenkoloniën wordt ruimte geboden aan moderne en grootschalige landbouw met een voortrekkersrol in Nederland en Europa. De agrarische gebouwen moeten goed worden ingepast in hun omgeving.
- Natura 2000 gebieden Binnen een straal van 10 kilometer liggen geen Natura 2000 gebieden, niet in Nederland en niet in Duitsland. Er zijn berekeningen uitgevoerd voor Natura 2000-gebieden door Fopma NatuurAdvies; deze zijn te vinden in de bijlage bij de aanvraag omgevingsvergunning (bijlagen 7a en 7b). Zie tevens paragraaf 4.2.4.
- Voor verzuring gevoelige gebieden volgens WAV Zie paragraaf 4.2.3.

1.4 Tijdspad van de activiteit

In het geval het bevoegd gezag besluit dat geen Milieueffectrapportage (MER) hoeft te worden opgesteld zal de aanvraag om een omgevingsvergunning verder in procedure worden gebracht. Deze aanvraag is in overeenstemming met deze MER-aanmeldingsnotitie. De verwachting is dat in 2014 de gewenste omgevingsvergunning is verleend, zodat na verlenen van de vergunning kan worden gestart met de realisatie van de aangevraagde situatie.

2 Motivering activiteit

2.1 Doelstelling activiteit

De voorgenomen activiteit heeft tot doel het oprichten van een melkrundveehouderij welke voldoet aan alle verplichtingen uit de Wet milieubeheer met voldoende bedrijfseconomisch perspectief voor de toekomst. Hiervoor is schaalvergroting noodzakelijk. De voorgenomen bedrijfsomvang is een bedrijfseconomische eenheid die op een verantwoorde wijze lastenverzwaring van investeringen in het milieu en welzijn beoogd.

Tevens is er een wens om een tweede bedrijfswoning te realiseren, omdat de grootte van het bedrijf en het daarbij behorende toezicht hierom vraagt.

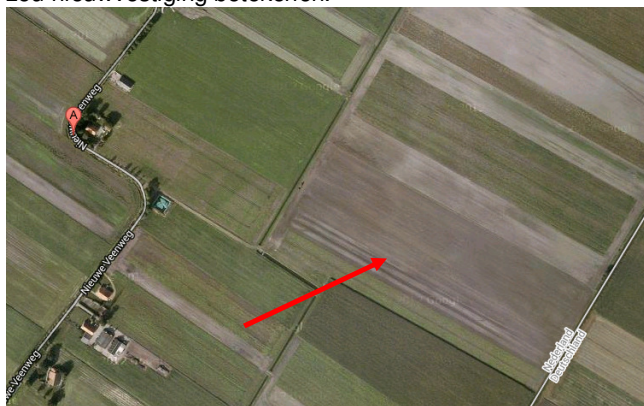
Technische ontwikkelingen maken het mogelijk om 560 melkkoeien en 420 stuks jongvee te houden, economische ontwikkelingen maken dit noodzakelijk. Omdat het bedrijf in een lintbebouwing is gelegen, zijn de ontwikkelingsmogelijkheden op het huidige erf beperkt. Wettechnisch is er al een bestaande (en vergunde) geuroverbelaste situatie. De dieren worden binnen 50 meter van een woning van derden gehouden. Ook de huidige kuilplaten zijn op te korte afstand van een woning van derden gelegen.

De heer Rass wil nu conform de notitie 'Agrarische bouwblokken en landschap doorvertaling regio Oost' een tweede bouwlijn creëren op 200 meter van de weg en de melkveehouderij hier naar toe uitbreiden. Bovengenoemde problemen worden daarmee opgelost. Door de bedrijfsverplaatsing kan een bedrijfsvergroting voldoen aan alle voorwaarden met betrekking tot milieu, arbeid, economie en dierwelzijn.

2.2 Keuze locatie

De heer Rass heeft voor de uitbreiding van het bedrijf eerst gezocht naar locaties buiten het dorp, in het open gebied. Een aantal potentiële locaties is beoordeeld op haalbaarheid voor het ontwikkelen van een nieuw melkveebedrijf.

De locatie Laudermarke (Nieuwe Veenweg), zie hieronder bij de rode pijl is eerst onderzocht. Deze locatie viel af omdat dit in een historisch gevormd vrijveldszichtslijn lag. Het was niet in eigendom en dit zou nieuwvestiging betekenen.

De tweede locatie die onderzocht is, is aan de Munnekemoer-west, zie hieronder. Deze locatie viel af omdat er dan sprake zou zijn van nieuwvestiging in het open gebied.

Omdat het oprichten van een nieuw bedrijf in het open gebied maatschappelijk steeds moeilijker wordt, is de mogelijkheid onderzocht om op de huidige locatie de uitbreiding te realiseren. Vanwege milieueisen is dit alleen mogelijk door het opschuiven van de stallen. Ruimtelijk gezien past dit binnen het POP waardoor er een tweede lijn in het landschap wordt gecreëerd.

Omdat de woningen goed passen in de lintbebouwing en omdat veel landbouwgrond van dit bedrijf ook al op deze locatie aan de Munnekemoer Oost 44 zijn gelegen, is er gekozen voor deze locatie.

Bovenstaande overwegingen zijn ook met de gemeente en de provincie besproken.

2.3 Toekomstige ontwikkelingen

De toekomststrategie van dit bedrijf is gericht op uitbreiding naar uiteindelijk 560 melkkoeien en 420 stuks jongvee. Comfort en een goede verzorging staat voorop bij dit bedrijf. Uiteraard past weidegang en uitloop daar ook in.

3 Kenmerken van de activiteit

3.1 Aard en omvang van de activiteit

Huidige situatie

De heer Rass exploiteert samen met G.H. Rass en A.H. Rass-Scholtalbers (zijn ouders) een melkveehouderijbedrijf aan de Munnekemoer Oost 44 in Ter Apel. Het bedrijf met een vergunning van ongeveer 95 melkkoeien en 36 stuks vrouwelijk jongvee en 65 ha land is nu te klein voor twee gezinnen. Omdat het bedrijf in een lintbebouwing is gelegen, zijn de ontwikkelingsmogelijkheden op het eigen erf beperkt. Wettechnisch is er al een bestaande (en vergunde) geuroverbelaste situatie. De dieren worden binnen 50 meter van een woning van derden gehouden. Ook de huidige kuilplaten zijn op zeer korte afstand van een woning van derden gelegen.

Nieuwe situatie

De heer Rass wil nu een tweede bouwlijn creëren op 200 meter van de weg en het bedrijf in fasen hier naar toe verplaatsen. Bovengenoemde problemen worden daarmee opgelost. Daarnaast wil de heer Rass ook zelf met zijn gezin nabij het bedrijf gaan wonen, omdat dit noodzakelijk is gezien het toekomstige aantal melkkoeien. Deze tweede bedrijfswoning kan in de lint worden gerealiseerd. Voor het gehele project wordt nu een Omgevingsvergunning aangevraagd.

Nieuwe situatie¹

Stal nr.	Aantal dieren	RAV-code	Stalsysteem	Emissiefactor kg NH3	Emissie kg NH3		
1	240 melkkoeien	A 1.2.2.	Loopstal met hellende vloer met giergoot met spoelsysteem en permanent opstallen	8,6	2.064		
2	240 melkkoeien	A 1.2.2.	Loopstal met hellende vloer met giergoot met spoelsysteem en permanent opstallen	8,6	2.064		
3	210 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	A 3.		3,9	819		
4	210 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	A 3.		3,9	819		
5	80 melkkoeien	A 1.100.1	Overige huisvestingssystemen en met beweiden	9,5	760		
Totale emissie					6.526		

De hoeveelheid fijnstof van deze nieuwe situatie is weergegeven op de laatste pagina van bijlage 19, de fijn stof rapportage die op 21-11-2011 als bijlage bij de omgevingsvergunning is ingediend.

De aangevraagde situatie bestaat uit de volgende veebezetting: 560 melkkoeien en 420 stuks jongvee jonger dan 2 jaar. De aangevraagde ammoniakemissie bedraagt 6526 kg NH3.

De 2 x 240 melkkoeien worden (juridisch) permanent opgesteld. Zij zullen echter wel een uitloop krijgen in de wei om het welzijn te bevorderen en klauwproblemen te voorkomen. Er wordt gebruik gemaakt van verschillende uitloopweiden rondom het bedrijf. Dit staat ook wel bekend als 'omweiden'. 's Nachts zullen de dieren binnen zijn om te slapen, overdag kunnen zij (indien zij dat wensen) naar buiten lopen omdat de deuren naar de weiden open staan. Het is niet te verwachten dat de 240 dieren elke dag gezamenlijk buiten lopen.

Het benodigd oppervlak aan grasland voor beweiden is afgeleid van de beschrijving op de website InfoMil. Hierin staat het document: [melkkoeienbeweidenofpermanentopstallen.pdf](#). Dit document behoort bij het Besluit ammoniakemissie huisvesting en veehouderij. Hierin is aangegeven dat voor het normale beweidingssysteem 9,6 ha per 100 koeien nodig is.

Bij de 80 melkkoeien 'met aandacht' in stal 5 wordt het welzijn van de melkkoe benadrukt. Ze liggen in stro of andere natuurlijke ondergrond (veenresten) en er wordt volledige beweiding toegepast.

Voor de 80 koeien in stal 5 betekent dit dat hier 8,3 hectare nodig is.

De overige hectares rondom het bedrijf ($27 - 8,3 = 18,7$ ha) zijn dan beschikbaar voor uitloop van de melkkoeien.

¹ Zie voor de complete berekeningen de bijlage; Rapport Fopma NatuurAdvies

Bij rantsoenbeweiding is er op deze 18,7 ha ruimte voor 312 melkkoeien, waarbij dit de definitie 'beweiden' heeft. Echter op deze oppervlakte kunnen er 480 melkkoeien worden beweide, waardoor dit juridisch onder 'permanent opstallen' valt. Doordat er in de praktijk ook veel koeien binnen blijven (eigen keuze) zal de intensiviteit van het graslandgebruik in werkelijkheid ongeveer overeen komen met het rantsoenbeweidingssysteem. In Nederland wordt het rantsoenbeweidingssysteem regelmatig toegepast. Voor de uitloopweide wordt ook het omweidingsprincipe toegepast, om te voorkomen dat het grasland tot zandbak wordt omgevormd. Door het omweidingsprincipe heeft het grasland dan ook weer tijd om zich te herstellen. Het jongvee kan ook gebruik maken van deze 18,7 hectare grasland. Van het totale aantal van 65 ha is 27 ha direct gelegen naast de bedrijfslocatie. Aangezien het jongvee in de zomer dag en nacht buiten blijft, kunnen de overige 38 ha aan veldpercelen worden gebruikt voor het beweiden van het jongvee en voederwinning.

3.2 Productieproces

Het melkrundvee (melkkoeien en vrouwelijk jongvee) wordt gehouden voor de melkproductie. De stierkalveren worden tot een leeftijd van 2-3 weken gehouden en daarna afgevoerd naar een vleeskalverenhouderij. Naast aanvoer van dieren en voer worden hulpproducten aangevoerd zoals strooisel (veenresten en stro). De opslag van het strooisel vindt plaats in de westelijke afdelingen van stal 4. Daarnaast worden bijproducten opgeslagen in de sleufsilos. Verder worden melk, mest en dieren afgevoerd. Binnen de inrichting worden voorzieningen aangebracht voor de opslag van melk, voer, mest, werk- en voertuigen.

3.2.1 Grond- en hulpstoffen

Veevoer

De veevoerders vormen de belangrijkste grondstof. Binnen de inrichting worden ruwvoerders en bijproducten toegepast.

Het ruwvoer wordt opgeslagen in sleufsilos achter de stallen onder zwart plastic. De sleufsilos verschillen in lengte, maar zijn allen 4 meter hoog en 14 meter breed.

Bijproducten (aardappelvezels, perspulp en bierbostel) worden ook opgeslagen in de sleufsilos achter de stallen. De hoeveelheid opslag is 3 x 20 ton. Het verbruik is gemiddeld 3 x 10 ton per maand. Op dit bedrijf wordt geen krachtvoer (brokken) opgeslagen in silos.

Water

Het totale watergebruik voor o.a. de reiniging van de melkstal, melktank, melkmachine, het drinkwater voor de dieren en het spoelen voor de mestschuif wordt na realisatie geraamd op 26.000 m³ per jaar. Voor het drinkwater voor de dieren en het spoelen voor de mestschuif wordt het water op het bedrijf uit de grond gehaald.

Elektriciteit

Na de realisatie van de voorgenomen activiteit zal elektriciteit verbruikt gaan worden in een geraamde hoeveelheid van 100.000 kWh per jaar.

Gas

Na de realisatie van de voorgenomen activiteit zal er gas verbruikt gaan worden in een geraamde hoeveelheid van 5.000 m³ per jaar.

Er wordt door de heer Rass overwogen om zonnecellen op het dak aan te brengen. Indien dit wordt gerealiseerd zal het bedrijf minimaal zelfvoorzienend worden voor het stroomverbruik. Er zal dan ook gekozen worden voor elektrische boilers i.p.v. gasboilers, zodat er dan waarschijnlijk helemaal geen gas verbruikt zal worden.

3.2.2 Afvalstoffen

Binnen de inrichting komen niet-gevaarlijke afvalstoffen vrij, zoals kadavers, huishoudelijke afvalstoffen, papier, metaal en plastic. Daarnaast komt er binnen de inrichting bedrijfsafvalwater vrij. Zie hiervoor de beschrijving in paragraaf 'Ontstaan en preventie van afval'.

Het aantal kadavers zal naar verwachting 5 melkkoeien en 25 kalveren per jaar zijn. Deze worden onder een kadaverstolp (losse deksel) geplaatst en worden binnen 2 dagen opgehaald. De locatie van de opslagplaats is naast de sleufsilos, zie milieutekening.

Voor de verzameling van het overige bedrijfsafval zijn containers beschikbaar, totale inhoud 200 liter. Deze staan naast de melkstal, zie milieutekening. Het betreft onder andere huishoudelijk afval, papier en landbouwplastic. Deze containers worden eens per twee weken geleegd door een gespecialiseerd bedrijf. De jaarlijkse productie van afval ligt rond 5000 kg.

3.3 Wijze van aanleg

De voorgenomen activiteit behelst de bouw van nieuwe ligboxenstallen, jongveestallen, een stal voor koeien met aandacht, een melkstal, mestsilos en een nieuwe kuilvoeropslag. Voor de voorgenomen activiteit is een omgevingsvergunning noodzakelijk voor de volgende activiteiten:

- slopen en/of asbest verwijderen
- woning bouwen
- handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening
- kappen
- inrichting of mijnbouwwerk oprichten of veranderen (Milieu)
- bouwwerk met een agrarische functie bouwen
- bijbehorend bouwwerk bouwen

Voor het verlenen van de omgevingsvergunning is het College van Burgemeesters en Wethouders van de Gemeente Vlagtwedde het bevoegde gezag. De realisatie van het project zal plaatsvinden conform de dan verleende omgevingsvergunning.

3.3.1 Cultuurhistorische, archeologische en landschappelijke waarden

De beoogde uitbreidingslocatie bevindt zich op een plek waar drie landschapstypologieën samenkomen; het Coulisselandschap, het Westerwold en het Veenkoloniale landschap.

De uitbreidingslocatie ligt in het Coulisselandschap op de overgang naar het Veenkoloniale landschap. Het is ingebed in een beperkte ruimte die wordt gevormd door verschillende groene landschappelijke lijnen, bomen met onderbeplanting en een bebouwingslint. De ruimte waar de beoogde bedrijfsuitbreiding gepland is, is door coulisses gevormd en zodoende beperkt van omvang zodat het gebied goed in staat is om veranderingen van deze omvang in zich op te nemen. Deels is het lint aaneengesloten bebouwd waardoor er geen zicht naar het achterliggende gebied mogelijk is en deels is ter hoogte van de uitbreidingslocatie het lint beperkt transparant doordat een aantal 'heempjes' onbebouwd zijn. Door de grote diepte (70 meter) en beperkte breedte van de heempjes is de hoek, waardoor het zicht mogelijk is op het achterliggende landschap, beperkt.

Bij de planontwikkeling heeft de landschappelijke inpassing een belangrijke rol gespeeld. Hierbij zijn de adviezen van de landschaparchitecten van o.a. de gemeente en provincie opgevolgd.

Archeologie

Het Europese Verdrag van Valletta uit 1992, ook wel het Verdrag van Malta genoemd, regelt de bescherming van archeologisch erfgoed in de bodem, de inpassing ervan in de ruimtelijke ontwikkeling en de financiering van opgravingen: 'de veroorzaker betaalt'. Nederland heeft dit verdrag ondertekend en goedgekeurd. Invoering van het verdrag in Nederland gebeurt door middel van aanpassing van de Monumentenwet 1988 en de Wet op de archeologische monumentenzorg.

Bij ingrepen waarbij de ondergrond wordt geroerd, dient te worden aangetoond dat de eventueel aanwezige archeologische waarden niet worden aangetast.

Voor de gemeente Vlagtwedde is door het Libau steunpunt een archeologisch advies gegeven voor het bestemmingsplan Buitengebied 2009. De waardevolle archeologische en cultuurhistorische terreinen en elementen zijn weergegeven op een advieskaart.

Archeologische waarden zijn in Nederland veelal onzichtbaar. Zij liggen grotendeels verborgen in de bodem. Om greep te krijgen op deze nog onbekende waarden is door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de Indicatieve Kaart Archeologische waarden (IKAW) uitgegeven. Deze kaart geeft de trefkans op nog onontdekte archeologische resten in de bodem weer.

De bedrijfsgebouwen worden gerealiseerd op land dat nu als bouwgrond in gebruik is. Door de (landbouw)werkzaamheden in het verleden is het bodemarchief vermoedelijk grotendeels gestoord. De kans dat er nog waardevolle resten kunnen worden aangetroffen lijkt daardoor op voorhand niet groot.

De terreinen met bekende archeologische waarden zijn weergegeven op de Archeologische Monumentenkaart, de zogenaamde AMK-terreinen. Het gaat hierbij om terreinen van zeer hoge en hoge archeologische waarde, waarin sporen van bewoning en begraving, of oude akkercomplexen aanwezig zijn. Daarnaast is een groot aantal essen aangeduid als AMK-terrein.

De bekende cultuurhistorische en cultuurlandschappelijke waarden zijn de essen (die niet vallen onder AMK-terreinen), leidijken en het grootste gedeelte van het EHS-gebied. Voor het EHS-gebied geldt ook

een hoge archeologische waarde omdat blijkt bij de aanleg van de EHS dat er onbekende archeologische vindplaatsen in de bodem aanwezig zijn.
Beide categorieën zijn op de verbeelding van het bestemmingsplan Buitengebied als dubbelbestemming aangegeven, Waarde – Archeologisch en Waarde – Cultuurlandschappelijk en of archeologisch verwachtingsgebied.

In het plangebied zijn deze dubbelbestemmingen niet aanwezig.
Wij hebben ook nog actief bij de provinciale archeoloog gevraagd naar deze locatie. Hieronder staat het mailverkeer met de provincie weergegeven. Verder veldonderzoek achten wij niet noodzakelijk.
Eventueel kan er in de voorschriften opgenomen worden dat de gemeentelijk archeoloog wordt geïnformeerd op het moment van het uitgraven van de locatie.

Geachte heer Zandbelt,

De archeologische advisering op vergunningenniveau wordt door gemeenten zelf georganiseerd, resp. ingehuurd. Daar komt de provincie niet meer aan te pas, tenzij de ingreep een provinciale bevoegdheid betreft.

In dit geval kan ik overigens bevestigen, dat de bewuste locatie van de heer Rass niet in een archeologisch gevoelig gebied ligt.

Hopende u hiermee van dienst te zijn geweest,
Met vriendelijke groet,

Henny Groenendijk
Provinciaal archeoloog

Van: Erik Zandbelt [mailto:E.Zandbelt@countus.nl]

Verzonden: vrijdag 7 juni 2013 5:13

Aan: Groenendijk H.

CC: 'gerhard rass'

Onderwerp: Vraag veldonderzoek archeologie (0620730ADV0130009)

Geachte heer Groenendijk,

Wij willen u vragen om de memo in de bijlage en de tekening van de milieuvergunning in de bijlage te beoordelen.

Wij zijn van mening dat voor deze uitbreiding van een melkveebedrijf geen archeologisch veldonderzoek noodzakelijk is, omdat er op deze locatie niets te verwachten is.

De gemeente geeft ons aan om dit bij u te laten toetsen.

Wij zien graag uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,

ing. E.J.M. (Erik) Zandbelt ab
Teamleider en specialist Ruimtelijke Ordening en Milieu

De locatie van de tweede bedrijfswoning werd gebruikt voor de opslag van kuilvoer. Dit vond plaats op betonplaten. Er heeft roering van de ondergrond plaatsgevonden, ook hier zijn archeologische vondsten niet te verwachten.

De stallen worden niet onderkelderd zoals te zien is op de milieutekening. Dit houdt in dat ongeveer 40 tot 50 centimeter wordt afgegraven en vervangen door vulzand. Dit komt overeen met normale agrarische grondbewerkingen die veelal ook tot 50 centimeter diep gaan.

Slechts een kleine oppervlakte wordt dieper uitgegraven dan 50 centimeter. Dit zijn de plekken van de fundering (tot 80 cm diep), de melkstal en de mest-afstortgoot.

3.3.2 Ruimtelijke ordening

Het bedrijf voldoet niet aan het geldende bestemmingsplan. Een bestemmingsplanwijziging wordt ingediend bij de aanvraag omgevingsvergunning. De aanvraag omgevingsvergunning bevat een verzoek tot wijziging of ontheffing van het bestemmingsplan. Dit verzoek bevat een planologische onderbouwing

3.3.3 Verkeer

Het bedrijf is goed ontsloten. Via de nieuwe eigen bedrijfsweg komt het vachtverkeer op de doorgaande weg (Munnekemoer Oost). De afvoer van de melk en de personenauto's komen ook via de eigen weg tussen de twee eigen bedrijfswoningen door op de doorgaande weg (Munnekemoer Oost). Er komt geen verkeer meer via de Eikenlaan naar de Munnekemoer Oost.

Vanwege de goede aansluiting op provinciale- en snelwegen hoeven er vrijwel geen landelijke binnenwegen gebruikt te worden. Er zijn twee verbindingen tussen het bedrijf en de Alte Zollstrasse in Duitsland. Dit is bij de Eikenlaan en bij de nieuwe mestsilo's.

Voor het melktransport, levering van voer en afvoer van mest zijn de gegevens in het geluidsrapport te vinden.

3.4 Emissies en immissies (omvang en preventie)

De belangrijkste emissie en immissie heeft te maken met ammoniak. In de regeling 'Ammoniak en Veehouderij' zijn de emissiefactoren voor ammoniak opgenomen per dier en per stalsysteem. Op de volgende pagina hebben wij de emissie per stal in beeld gebracht.

De totale emissie is 6.526 kg ammoniak.

De berekening en beoordeling van fijn stof zijn toegevoegd aan de aanvraag Omgevingsvergunning (bijlage 19 fijn stof rapportage). In dit rapport staat de volgende uitkomst:

Voor wat betreft de representatieve punten in de omgeving (zowel bedrijfswoningen bij agrarische bedrijven als burgerwoningen), zijn er geen overschrijdingen van de jaargemiddelde concentratie gevonden. De maximaal toegestane jaargemiddelde concentratie is 40 microgram/m³. De Duitse woning is de woning die in de nieuwe situatie de hoogste jaargemiddelde concentratie fijn stof te verduren krijgt met 18,7 (21,7 -/ - 3,0) microgram/m³.

Het aantal overschrijdingsdagen voor de 24-uursgemiddelde concentratie voor woningen van derden ligt op zijn hoogst op 3,6 (9,6 -/ - 6) en is voor alle woningen in de omgeving gelijk.

Overzicht

Stal nr.	Aantal dieren	RAV-code	Stalsysteem	Emissiefactor kg NH3	Emissie kg NH3
1	240 melkkoeien	A 1.2.2.	Loopstal met hellende vloer met giergoot met spoelsysteem en permanent opstallen	8,6	2.064
2	240 melkkoeien	A 1.2.2.	Loopstal met hellende vloer met giergoot met spoelsysteem en permanent opstallen	8,6	2.064
3	210 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	A 3.		3,9	819
4	210 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	A 3.		3,9	819
5	80 melkkoeien	A 1.100.1	Overige huisvestingssystemen en met beweiden	9,5	760
Totale emissie					6.526

Goede landbouwpraktijk

Binnen de inrichting worden het water en energieverbruik geregistreerd. Omdat alle motoren nieuw zijn worden deze energiezuinig uitgevoerd. Het verbruik van leidingwater wordt gereduceerd door grondwater te gebruiken als drinkwater voor de koeien en het spoelen in de stal.

De hoeveelheden veevoer en op het land gebrachte kunstmest en dierlijke mest mogen de gebruiksruimte op grond van de meststoffenwet niet overschrijden. Op grond van het uitvoeringsbesluit meststoffenwet is een veehouderij verplicht veevoeders en mest te registreren. Dit systeem is er op gericht de verontreiniging van het milieu door de mineralen fosfaat en stikstof terug te dringen. Met visuele inspecties worden gebouwen en materiaal regelmatig gecontroleerd op hun goede staat. Als gebreken worden geconstateerd, worden de nodige onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd. Grondstoffen worden naar behoefte aangevoerd en producten en afval worden periodiek uit de inrichting afgevoerd. Mest wordt op landbouwgrond uitgereden tijdens de daarvoor geldende periode. Tussentijds wordt de mest binnen de inrichting opgeslagen in mestsilos.

Voerstrategie

Om de uitscheiding van nutriënten (N en P) te verminderen is afstemming van het veevoer op de behoeften van de koeien noodzakelijk. Hiermee wordt bij de samenstelling van de veevoeders rekening gehouden. De hoeveelheid veevoer wordt precies afgestemd op de behoefte van de dieren. Bij het optimaliseren van de rantsoensamenstelling wordt het melkureumgehalte gebruikt. Het melkureumgetal (mg melkureum per 100 kg melk) geeft een indruk van de eiwitvoeding van melkvee en de hoeveelheid stikstof die in de urine terecht komt. Door naleving van de meststoffenwet wordt een zo beperkt mogelijke uitstoot van stikstof en fosfaat in het milieu bevorderd. De binnen de inrichting toegepaste bijproducten worden uitsluitend van GMP+ (Good Manufacturing / Managing Practice) gecertificeerde leveranciers betrokken. In het kader van GMP+ worden regels gesteld aan de productie,

handel, vervoer en traceerbaarheid van veevoeders. Doel van deze regeling is te waarborgen dat met het veevoer geen te hoge gehalten verontreinigingen in de melk, vlees, mest en uiteindelijk in de bodem terecht komen. Bij GMP wordt gelet op 4 aspecten van het product:

- 1) Nutritionele kwaliteit, oftewel de voederwaarde van het product. Die wordt uitgedrukt in beschikbare energie, aminozuren en essentiële bestanddelen zoals vitamines en sporenelementen.
- 2) Technische kwaliteit, oftewel de kenmerken van het voer, zoals de afmeting en de hardheid van de pellets en de smaak.
- 3) Veiligheid, oftewel de hoeveelheid ongewenste stoffen en ziekteverwekkers in het product. De kans dat die bij een mens of het dier tot gezondheidsproblemen leiden, of in hoeverre die belastend zijn voor het milieu.
- 4) Emotionele kwaliteit, betrekking hebbende op de herkomst of het doel van het product.

Verder zijn gecertificeerde bedrijven verplicht de risico's rond het product en alle handelingen die daarbij horen, in kaart te brengen en te analyseren om ze te kunnen beheersen en zijn alle gecertificeerde leveranciers van mengvoeders verplicht om de grondstoffen in te kopen bij toeleveranciers die de productveiligheid aantoonbaar kunnen garanderen. Alle binnenlandse toeleveranciers van diervoedergrondstoffen moeten beschikken over een kwaliteitssysteem dat gebaseerd is op GMP-voorwaarden.

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (verder Besluit huisvesting) is op 1 april 2008 in werking getreden. In dit Besluit huisvesting zijn de maximale emissiewaarden voor een aantal diercategorieën opgenomen. Deze waarden zijn gebaseerd op de gangbare en de best beschikbare (emissiearme) stalsystemen voor deze diercategorieën. De stallen en de locaties van de stallen die voor deze activiteit worden gebouwd, zijn terug te vinden in de AAgro-stacks berekeningen van Fopma NatuurAdvies (bijlagen bij aanvraag omgevingsvergunning, bijlage 7a en 7b).

De categorie melkkoeien heeft een uitzonderingspositie binnen het Besluit huisvesting. Deze is ontstaan vanwege het verschil in ammoniakemissie tussen beweiden en permanent opstallen. De emissiefactor van traditionele huisvesting inclusief beweiden (factor 9,5) is gelijk aan de maximale emissiewaarde, waardoor wordt voldaan aan de voorwaarden van het Besluit huisvesting.

Op dit bedrijf is de emissie van de koeien 8,6 of 9,5 kg NH₃, waardoor wordt voldaan aan de maximale norm van 9,5 kg NH₃.

3.4.1 Water

Voor de reiniging van o.a. de melkmachine, melktank, melkstal en drinkwater voor de dieren en het spoelen voor de mestschuif wordt water gebruikt. Het totale watergebruik na realisatie wordt geraamd op 26.000 m³ per jaar.

Het verbruik van leidingwater wordt gereduceerd door grondwater te gebruiken als drinkwater voor de koeien en het spoelen voor de mestschuif. De hoeveelheid leidingwater wordt daarmee met 25.000 m³ gereduceerd naar ongeveer 1.000 m³ per jaar.

Door het gebruik van ondiepe, gemakkelijk reinigbare drinkbakken wordt het waterverbruik zoveel mogelijk beperkt. Verder wordt de drinkwaterinstallatie regelmatig gecontroleerd en worden lekken opgespoord en gerepareerd. Met het water dat gebruikt wordt voor reinigingsdoeleinden wordt zo spaarzaam mogelijk omgegaan, onder andere door het gebruik van een hoge druk reiniger. Om inzicht te verkrijgen in het waterverbruik binnen de inrichting vindt registratie van het verbruik plaats. Voor het onttrekken van grondwater wordt een vergunning aangevraagd (of melding ingediend) bij het Waterschap Hunze en Aa's.

3.4.2 Energie

Het geïnstalleerd vermogen is weergegeven op de milieutekening die als bijlage bij de aanvraag is gevoegd.

Omdat bij het ontwikkelen van nieuwe plannen het aspect energie een belangrijke rol speelt, worden alleen de hoogstnoodzakelijke elektromotoren geplaatst. Om het verbruik van energie zoveel mogelijk te beperken zijn verschillende voorzieningen getroffen om het energieverbruik nog verder te beperken. Het elektraverbruik wordt geraamd op 100.000 kWh per jaar. Er worden energiebesparende maatregelen toegepast. De verlichting zal energiebesparend zijn. Alle (elektro)motoren op het bedrijf worden nieuw geïnstalleerd. Nieuwe motoren zijn al zoveel mogelijk energiezuinig. Per melkkoe is het energieverbruik op dit bedrijf veel lager per melkkoe dan op bedrijven met minder dan 100 koeien. Tevens wordt het gebruik van zonnecollectoren onderzocht. Om inzicht te verkrijgen in het verbruik van energie binnen de inrichting vindt registratie van het energieverbruik plaats. Ondernemer geeft aan binnen twee jaar nadat de inrichting inwerking is, een energieonderzoek te laten uitvoeren. Energiebeperkende maatregelen die een terugverdientijd hebben van minder dan vijf jaar, worden dan uitgevoerd.

3.4.3 Mest

Binnen de inrichting wordt mest opgeslagen in mestsilo's. De mestschuiven in de stallen schuiven de mest naar een afstortgoot. Een pomp zorgt er vervolgens voor dat de mest in de silo's terecht komt. De mestproductie bedraagt circa 17.000 m³ per jaar (560x26 + 420x5). De silo's hebben een gezamenlijke capaciteit van 9.600 m³. Door het spoelsysteem komt er echter ook water in de mest. Dit is ongeveer 35 liter per koe per dag (totaal 6132 m³).

Opgeteld komt er na verwachting 24000 m³ mest met water per jaar in de mestopslag. De opslagcapaciteit is daarmee ongeveer 4,5 maanden.

Om bovengenoemd redenen zal het bedrijf tijdens de winterperiode een deel van de mest moeten afzetten indien het maximaal aantal dieren wordt gehouden.

De mestsilo's voldoen aan de BRM en HBRM.

De mest wordt periodiek afgevoerd en uitgereden volgens de Meststoffenwet.

4 Verontreinigingen, veroorzaakt door de activiteiten

4.1 IPPC richtlijn

De IPPC richtlijn beoogt een geïntegreerde preventie en beperking van verontreiniging door industriële activiteiten tot stand te brengen. Installaties voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij vallen hier ook onder.

De “Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij” is bedoeld als handreiking voor het uitvoeren van de omgevingstoetsing die op grond van de IPPC-richtlijn ten aanzien van de ammoniakemissie vanuit veehouderijen dient te worden uitgevoerd. Deze beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij is vastgesteld op 25 juni 2007 door de toenmalige minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Met behulp van de beleidslijn kan het bevoegd gezag beslissen of en in welke mate vanwege de lokale milieuomstandigheden strengere emissie-eisen in de milieuvergunning moeten worden opgenomen dan de eisen die volgen uit de toepassing van de ‘beste beschikbare technieken’ (BBT).

Voor een melkveehouderijbedrijf is deze toetsing niet aan de orde omdat een rundveebedrijf niet onder de IPPC-richtlijn valt.

4.2 Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De locatie is niet gelegen in de EHS. De afstand tot de EHS in de provincie Groningen is ruim 1.600 meter. De afstand tot de EHS in de provincie Drenthe is ruim 1.100 meter. Vanwege de afstand heeft het bedrijf geen invloed op de EHS qua geluid, trillingen, stof, licht enzovoort.

4.3 Ammoniakemissie en –depositie

Ter beoordeling van het effect van de uitbreiding op de omgeving zijn berekeningen van de ammoniakemissie en –depositie toegevoegd aan dit rapport. De resultaten zijn te vinden in de verzoeken voor de verklaringen van geen bedenkingen voor de provincie Groningen en Drenthe.

4.4 Wet ammoniak en veehouderij

De toetsing van ammoniakemissie vindt plaats volgens de Wet (en de regeling) ammoniak en veehouderij (Wav). Hierin is aangegeven dat de ammoniakemissie mag stijgen, indien het bedrijf niet binnen 250 meter van een zeer kwetsbaar gebied is gelegen. De werkelijke afstand tot een zeer kwetsbaar gebied is vele malen groter dan 250 meter. Hierdoor voldoet het bedrijf aan de bepalingen in de Wav.

4.5 Natuurbeschermingswet, Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn

Artikel 19d, lid 1, van de Natuurbeschermingswet (Nbw) bepaalt dat het verboden is zonder vergunning, of in strijd met aan een dergelijke vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, projecten of andere handelingen te realiseren c.q te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor een gebied is

aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Voor het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, lid 1 is Gedeputeerde Staten van de provincie waarin het Natura 2000-gebied gelegen is, het bevoegd gezag. Bij de verlening van de Nbw-vergunning houdt GS in ieder geval rekening met:

- a. de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, kan hebben voor een Natura 2000-gebied;
- b. een op grond van artikel 19a of artikel 19b vastgesteld beheerplan, en
- c. vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden.

Op 31 maart 2010 is een wijziging van de Nbw van kracht geworden. Artikel 19kd, lid 1, bepaalt dat bij besluiten over het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, het bevoegd gezag niet de gevolgen betreft die een handeling kan hebben door het veroorzaken van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied in de volgende gevallen:

- a. de handeling is gebruik dat op de referentiedatum werd verricht en sedertdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd, en sedertdien per saldo geen toename van stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats heeft veroorzaakt;
- b. de handeling is een activiteit die na de referentiedatum is begonnen, of een gebruik dat na de referentiedatum in betekenende mate is gewijzigd, waarbij is verzekerd dat, in samenhang met voor die activiteit getroffen maatregelen, de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied als gevolg van die activiteit of dat gebruik per saldo niet is toegenomen of zal toenemen.

De referentiedatum waar in dit artikel naar wordt verwezen, is:

- a. 7 december 2004, de aanwijzing onder de Habitatrichtlijn, of
- b. de datum waarop het desbetreffende gebied is aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn.

Men hoeft voor de referentiedatum niet verder terug te gaan dan 10 juni 1994.

De Natura 2000-gebieden zijn weergegeven op de website van het ministerie van EL&I. Een beschrijving van deze gebieden in de omgeving van de uitbreidingslocatie van Maatschap Rass is te vinden in het rapport van Fopma NatuurAdvies (bijlagen bij aanvraag omgevingsvergunning, nr. 7a en 7b).

Toetsing aan art. 19d Natuurbeschermingswet

Art. 19d van de Natuurbeschermingswet (Nbw) bepaalt dat een natuurbeschermingswet vergunning noodzakelijk is indien projecten of handelingen worden gerealiseerd of verricht die de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Het betreft in ieder geval projecten die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Natura 2000 gebieden in de omgeving

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied in de omgeving ligt in Duitsland, het gebied Ems FFH 2809-331. Dit gebied ligt op 10,7 km afstand van de bedrijfslocatie. Buurland Duitsland gaat anders om met de regelgeving rond Natura 2000. Een van de verschillen in het Natura 2000-beleid en de Natuurbeschermingswet (NB-wet) is het verschil in significantie bij de beoordeling van depositie of neerslag van stikstof op de natuurwaarden of habitats die in de Natura 2000-gebieden voorkomen. Aan de andere zijde van de grens in Duitsland is de grens voor een significante stikstoftoename op de Duitse Natura 2000-gebieden gelegd bij 3 procent van de kritische depositiewaarde (KDW) van het beoordeelde habitattype. Duitsland stelt dat een extra stikstofdepositie van 3 procent van de kritische depositiewaarde is te verwaarlozen. Dat blijkt uit een uitspraak van de hoogste Duitse rechtbank: het Bundesverwaltungsgericht.

Uit het onderzoek van Fopma NatuurAdvies blijkt dat op deze afstand geen significante effecten te verwachten zijn. De depositie op voor stikstof gevoelige habitats is 0,70 mol/ha/jaar. De laagste kritische depositiewaarde van het gebied ligt op 400 mol/ha/jaar, dit is een belasting van 0,17% van de kritische depositiewaarde. Omdat 0,17% veel lager is dan de 3% die Duitsland aanhoudt voldoet deze aanvraag ook aan de Duitse wetgeving.

Hieronder is een depositieberekening toegevoegd van de gewenste situatie op de Nederlandse gebieden.

In deze depositieberekening is getoetst op de randen van de Vogelrichtlijngebieden en op habitattypen in de omliggende Natura 2000-gebieden. Hierbij ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op 16,3 kilometer.

Uit de depositieberekening blijkt dat de ammoniakdepositie in de gewenste situatie 0,066% is van de kritische depositiewaarde van het gebied Bargerveen. Voor Drouwenerzand is de ammoniakdepositie in de gewenste situatie 0,038% is van de kritische depositiewaarde. Deze lage waarde moet beoordeeld worden als geen significant effect. De verklaring van geen bedenkingen kan dus worden afgegeven.

Beoordeling provincie Drenthe

De provincie Drenthe hanteert het beleid dat bedrijven die buiten de provincie liggen alleen een Natuurbeschermingswetvergunning hoeven aan te vragen als ze binnen 10 kilometer zijn gelegen van een Natura 2000-gebied in de provincie Drenthe. Zoals aangegeven is de afstand ruim 16 kilometer. Een Nb-aanvraag is derhalve niet noodzakelijk. Om discussie te voorkomen willen wij toch een Verklaring van geen bedenkingen vragen van de provincie Drenthe. Gezien het bovenstaande gaan wij ervan uit dat de provincie deze verklaring aan de gemeente zal verstrekken, zodat de gemeente de Omgevingsvergunning kan verlenen.

Op de volgende pagina is een overzicht weergegeven van de depositie veroorzaakt door dit bedrijf op alle Natura 2000-gebieden in de omgeving.

Beoordeling provincie Groningen

De provincie Groningen hanteert het beleid dat als bedrijven binnen 10 kilometer van een Natura 2000-gebied zijn gelegen een Natuurbeschermingswetvergunning moeten aanvragen. Zoals aangegeven is de afstand ruim 17 kilometer. Een Nb-aanvraag is derhalve niet noodzakelijk. Om discussie te voorkomen willen wij toch een Verklaring van geen bedenkingen vragen bij de provincie Groningen. In 2012 hebben wij deze aanvraag ook al voorgelegd aan de provincie Groningen. Toen is ook aangegeven dat het bedrijf geen mogelijk negatief significant effect heeft op Lieftingsbroek. In de bijlage is de brief van de provincie toegevoegd.

Gezien het bovenstaande gaan wij ervan uit dat de provincie deze verklaring aan de gemeente zal verstrekken, zodat de gemeente de Omgevingsvergunning kan verlenen.

Naam van de berekening: Gewenst VVGB
 Gemaakt op: 23-06-2014 13:57:17
 Zwaartepunt X: 269,500 Y: 541,000
 Cluster naam: Rass, Munnekemoer Oost 44 te Ter Apel
 Berekende ruwheid: 0,21 m

Emissie Punten:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Hoogte	Gem.geb. hoogte	Diam.	Uittr. snelheid	Emissie
1	Stal 1	269 406	541 072	1,5	1,5	0,5	0,40	2 064
2	Stal 2	269 495	541 076	1,5	1,5	0,5	0,40	2 064
3	Stal 3	269 407	540 905	1,5	1,5	0,5	0,40	819
4	Stal 4	269 510	540 909	1,5	1,5	0,5	0,40	819
5	Stal 5	269 479	540 984	1,5	1,5	0,5	0,40	760
							Totaal	6.526,0

Gevoelige locaties:

Volgnummer	Naam	X coördinaat	Y coördinaat	Depositie	Drempelwaarde
1	Bargerveen 1	264 967	525 301	0,33	5,00
2	Bargerveen 2	265 866	525 350	0,33	5,00
3	Bargerveen 3	268 158	524 857	0,33	5,00
4	Drouwenerzand 1	251 450	554 071	0,26	7,14
5	Drouwenerzand 2	251 522	553 635	0,27	7,14
6	Drouwenerzand 3	250 695	553 527	0,25	7,14

Details van Emissie Punt: Stal 1 (5440)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.2.2	Melkkoeien	240	8.6	2064

Details van Emissie Punt: Stal 2 (5441)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.2.2	Melkkoeien	240	8.6	2064

Details van Emissie Punt: Stal 3 (5442)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A3	Vrouwelijk jongvee	210	3.9	819

Details van Emissie Punt: Stal 4 (5443)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A3	Vrouwelijk jongvee	210	3.9	819

Details van Emissie Punt: Stal 5 (5444)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	A1.100.1	Melkkoeien	80	9.5	760

4.6 Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland. Belangrijk daarbij zijn de volgende verbodsbepalingen.

Het is verboden:

- planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (art. 8);
- dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9);
- dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten (art. 10);
- nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11);
- eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art. 12).

Het perceel waarop de beoogde uitbreiding gerealiseerd zal worden is momenteel in gebruik als bouwland. De omliggende gronden worden eveneens voor landbouwdoeleinden gebruikt (weiland, akkerbouw). Gezien het intensieve gebruik van deze gronden (bemesten, ploegen, zaaien, chemische en mechanische onkruidbestrijding en oogsten) en de bedrijvigheid binnen de inrichting, is het niet aannemelijk dat beschermde soorten zich permanent op de locatie gevestigd hebben.

Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen aanvangen en grotendeels buiten het broedseizoen plaatsvinden worden effecten op vogels geheel voorkomen en is er voor vogels geen ontheffing op grond van art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk (zie hiervoor ook het rapport van Fopma NatuurAdvies, bijlagen 7a en 7b bij aanvraag omgevingsvergunning). De maatregelen uit hoofdstuk 7 uit het flora en faunarapport zullen worden uitgevoerd.

Langs het perceel waar de nieuwbouw zal worden opgericht dienen vier bomen gekapt of gerooid te worden. Hiervoor wordt een kapvergunning aangevraagd binnen de omgevingsvergunning. Ter compensatie en ter versterking van de inpassing van het bedrijf in de omgeving worden er bomen teruggeplaatst (zie hiervoor ook de bijlage bij de omgevingsvergunning, nr. 4).

In de vier bomen zijn geen winterverblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. De bomen zijn hiervoor niet geschikt, omdat hiervoor benodigde holten / scheuren ontbreken of te ondiep zijn. Ten aanzien van het foerageergebied voor vleermuizen heeft de kap van de vier bomen eveneens geen effect. Per saldo zal het foerageergebied voor de vleermuizen idealer worden. De nieuwe stal zal ook bijdragen in de toename van de hoeveelheid beschikbaar potentieel voedsel².

4.7 Geuremissie en bijbehorende geurbelasting

Ligging geurgevoelige objecten

Het bedrijf zal in een 'tweede lijn' vanaf de lintbebouwing worden gerealiseerd.

Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)

Voor melkveebedrijven geldt dat een vaste afstand van 100 meter aangehouden moet worden tot het dichtstbijzijnde geurgevoelige object. De werkelijke afstand van het geuremissiepunt tot dit object is 168 meter, zodat aan dit criterium wordt voldaan.

Daarnaast is er nog een extra geuronderzoek verricht omdat het aantal melkkoeien groter is dan een gemiddeld bedrijf in Nederland. Als bijlage 1 bij deze mer-beoordeling is het rapport toegevoegd. Dit zijn de resultaten, te beginnen bij de conclusie.

5 Conclusies

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat:

- binnen de geurcontouren van het huidige bedrijf twee geurgevoelige objecten liggen waardoor ter plaatse van deze geurgevoelige objecten sprake is van een geur overbelaste situatie;
- binnen de geurcontouren van het initiatief zelf geen geurgevoelige objecten liggen;
- er geen geurcontouren van andere veehouderijen met vaste afstand dieren, over de geurgevoelige objecten rond het initiatief liggen;
- het woon- en leefklimaat, voor zover bepaalt door geurhinder ten gevolge van intensieve veehouderijen, ter plaatse van de geurgevoelige objecten rond het initiatief, als goed tot zeer goed te kwalificeren is.

Dit in ogenschouw genomen, zijn wij van mening, dat redelijkerwijs mag worden verondersteld, dat ten gevolge van het initiatief, geen cumulatie van geurhinder zal optreden, bij de geurgevoelige objecten rond het initiatief en dat het initiatief niet zal leiden tot een afbreuk van de kwaliteit van het woon- en leefklimaat.

² Zie hiervoor ook de reactie-MER van Fopma NatuurAdvies die als bijlage bij de aanvraag omgevingsvergunning is gevoegd.

4 Geurbelasting vaste afstand dieren

Voor vaste afstand dieren gelden op grond van de Wet geurhinder en veehouderij, ongeacht het aantal dieren dat wordt gehouden, onderstaande minimaal in acht te nemen afstanden.

Minimaal in acht te nemen afstanden

Ligging geurgevoelig object	Vereiste afstand gemeten vanaf geurgevoelig object tot dichtst daarbij bij gelegen geuremissiepunt	Vereiste afstand gemeten vanaf geurgevoelig object tot dichtst daarbij gelegen buitengevel stal
Buiten de bebouwde kom	50 meter	25 meter
Binnen de bebouwde kom	100 meter	50 meter

De rond het initiatief gelegen geurgevoelige objecten kunnen deels als woning in en deels als woning buiten de bebouwde kom worden aangemerkt.

In onderstaande tabel zijn de afstanden van de geurgevoelige objecten tot aan de dichtst daarbij gelegen stallen, weergegeven van zowel de huidige als de nieuwe situatie. Omdat de stallen volledig luchtdoorlatend zijn, zijn de afstanden gemeten vanaf de buitengevels van de stallen. In de tabel is ook aangegeven of een geurgevoelig object, als buiten of binnen de bebouwde kom gelegen, moet worden aangemerkt.

Afstand tot geurgevoelige objecten in de omgeving

Geurgevoelig object	Buiten – Binnen bebouwde kom	Vereiste afstand	Afstand huidige situatie	Afstand nieuwe situatie
Munnekemoer Oost 39	Binnen	100 meter	86 meter	200 meter
Munnekemoer Oost 42	Buiten	50 meter	30 meter	190 meter
Munnekemoer Oost 49	Buiten	50 meter	55 meter	185 meter
Munnekemoer West 25	Buiten	50 meter	110 meter	265 meter
Munnekemoer West 26	Buiten	50 meter	98 meter	265 meter
Munnekemoer West 24	Buiten	50 meter	130 meter	265 meter
Ter Apelerstraße 17	Buiten	50 meter	388 meter	145 meter
Ter Apelerstraße 18	Buiten	50 meter	415 meter	185 meter
Alte Zollstraße 17	Buiten	50 meter	670 meter	375 meter

Uit de tabel volgt dat het huidige bedrijf niet voldoet aan de thans op grond van de Wet geurhinder en veehouderij geldende afstanden. In de gewenste bedrijfssituatie wordt hieraan wel voldaan.

Over de geurgevoelige objecten rond het initiatief liggen geen geurcontouren van andere veehouderijbedrijven met vaste afstand dieren. Het dichtstbij de in Nederland gelegen geurgevoelige objecten is het melkrundveebedrijf op het perceel Matenweg 1. Dit bedrijf ligt op ca. 315 meter van het perceel Munnekemoer West 24. Het dichtstbij de in Duitsland gelegen geurgevoelige objecten is het melkrundveebedrijf nabij het perceel Barenfleer 1 te Duitsland. Dit bedrijf ligt op ca. 285 meter van het perceel Ter Apelerstrasse 18.

4.4 Beoordeling rekenresultaten

In bijlage 6 van de Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij wordt in twee tabellen de relatie tussen de achtergrond- en de voorgrondbelasting weergegeven in een hinderpercentage (percentage dat het aantal personen weergeeft dat, soms of vaak, geurhinder ondervindt). In bijlage 7 van voornoemde Handreiking is een tabel opgenomen aan de hand waarvan op basis van het hinderpercentage vervolgens het leefklimaat kan worden gekwalificeerd. De tabellen zijn hieronder samengevat weergegeven in één tabel.

Voor- en achtergrondbelasting, hinderpercentage en leefklimaat

Voorgrondbelasting (OuE/m ³)	Achtergrondbelasting OuE/m ³	Geurghinderden	Leefklimaat
<1,5	< 3	<5	Zeer goed
1,5 - 3,5	3 - 7	5 - 10	Goed
3,5 - 6,5	7 - 13	10 - 15	Redelijk goed
6,5 - 10	13 - 20	15 - 20	Matig
10 - 14	20 - 28	20 - 25	Tamelijk slecht
14 - 19	28 - 38	25 - 30	Slecht
19 - 25	38 - 50	30 - 35	Zeer slecht
>25	>50	>35	Extreem slecht

Als vuistregel geldt volgens voornoemde bijlagen dat de voorgrondbelasting bepalend is voor de geurhinder als deze tenminste de helft is van de achtergrondbelasting. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat bij gelijke belastingen de ervaren geurhinder als gevolg van de voorgrondbelasting hoger is dan als gevolg van de achtergrondbelasting. Geurhinder door de voorgrondbelasting wordt als hinderlijker ervaren.

In onderstaande tabel is aan de hand van voornoemde tabel het woon- en het leefklimaat ter plaatse van de geurgevoelig objecten gekwalificeerd.

Voor- en achtergrondbelasting en leefklimaat

Geurgevoelig object	Voorgrondbelasting Moersloot 147 en 149 in OuE/m ³	Voorgrondbelasting Alte Zollstrasse 8 in OuE/m ³	Achtergrondbelasting in OuE/m ³	Helft achtergrondbelasting in OuE/m ³	Leefklimaat
Munnekemoer Oost 39	1,8	0,5	2,833	1,3	Goed
Munnekemoer Oost 42	1,6	0,5	2,804	1,4	Goed
Munnekemoer Oost 49	1,4	0,5	2,632	1,3	Zeer goed
Munnekemoer West 24	1,9	0,5	3,026	1,5	Goed
Munnekemoer West 25	1,9	0,5	2,968	1,6	Goed
Munnekemoer West 26	1,8	0,5	2,881	1,4	Goed
Ter Apeler Strasse 18 (D)	1,2	0,9	3,297	1,6	Zeer goed
Ter Apeler Strasse 17 (D)	1,1	1,0	3,098	1,5	Zeer goed
Alte Zollstrasse 17 (D)	0,7	2,4	4,200	2,1	Goed

Uit de tabel volgt dat ter plaatse van alle geurgevoelige objecten het woon- en leefklimaat, voor zover dat wordt bepaald door de ervaren geurhinder ten gevolge van intensieve veehouderijen, als goed tot zeer goed te kwalificeren is.

Geuremissie mestopslag

De mest die vrijkomt wordt opgeslagen in de mestilo's aan de zuidoostelijke zijde van het bedrijf. Conform het Besluit Mestbassins geldt een vaste afstand van mestopslag kleiner dan 350 m² tot geurgevoelige objecten van 50 meter. Bij grotere mestilo's is de afstand 100 meter. Omdat de werkelijke afstand ongeveer 300 meter is, wordt ruim voldaan aan de afstandsnorm. Deze minimale afstand geldt zowel voor afgedekte mestilo's als open mestilo's die ouder zijn dan 25 jaar. De afdekplicht is ingevoerd om ammoniak- en geurreductie te realiseren. Door het afdichten/overkappen van de mestilo wordt een reductie behaald.

In de aanvraag wordt 9.600 m³ mest opgeslagen in vier silo's. Omdat deze silo's achter het bedrijf zijn gelegen is de afstand tot de woningen in Nederland ongeveer 300 meter. Hieruit blijkt dat geurhinder niet te verwachten is.

Er wordt elke dag mest overgepompt van de voorraadkelder naar de silo's. Dit gaat automatisch met een pomp met niveauregelaar. De mest wordt onder het mestoppervlak weggezogen en komt in de mestilo ook weer onder het mestoppervlak binnen. Bij deze dagelijkse activiteit ontstaat weinig of geen geuremissie. Mede vanwege de overkapping van de silo's is er geen geurhinder te verwachten voor de burens die op grote afstand van de bedrijfslocatie wonen.

Naast de overkapping overweegt de heer Rass om speciale korrels op de mest te strooien. Deze korrels kunnen de geur nog verder reduceren. Bij niet afgedekte silo's wordt er een reductie behaald van meer dan 85%. In bijlage 3 is hier informatie over weergegeven.

Geuremissie kuilvoer en bijproducten

Op het bedrijf wordt kuilvoer opgeslagen in de sleufsilos. Daarnaast worden er ook bijproducten opgeslagen. Bijproducten (aardappelvezels, persulp en bierbostel) worden ook opgeslagen in de sleufsilos achter de stallen. De hoeveelheid opslag van de bijproducten is 3 x 20 ton. Het verbruik is gemiddeld 3 x 10 ton per maand. Dit soort opslagen zijn bij de meeste veehouderijbedrijven aanwezig. Bij de norm van 100 meter is hier al rekening mee gehouden. Daarnaast zijn de opslagen afgedekt, zodat er bijna geen geuremissie ontstaat. Omdat deze opslagen achter het bedrijf zijn gelegen is de afstand tot de woningen in Nederland ongeveer 300 meter. Hieruit blijkt dat geurhinder niet te verwachten is.

Geuremissie richting Duitsland

De afstand tot de woningen in Duitsland is iets kleiner dan 300 meter. Om hiervoor de belasting te kunnen bepalen is door het Duitse onderzoeksbureau TÜV Umweltschutz GmbH & Co. KG onderzoek uitgevoerd met inachtneming van de Duitse normen. Er is beoordeeld of de geuremissie binnen deze Duitse normen blijft, en of er grensoverschrijdende gevolgen te verwachten zijn. Uit dit onderzoek blijkt dat het bedrijf ruim binnen de normen blijft zoals gesteld door het Duits bevoegd gezag³. Dit onderzoek is als bijlage bij de aanvraag omgevingsvergunning gevoegd (bijlage 17).

Voor een uitgebreide weergave van de berekeningen wordt verwezen naar het geurrapport dat als bijlage 3 is bijgevoegd.

³ "Zusammenfassend kommt es durch das geplante Vorhaben zu keinen erheblichen Geruchsbelästigungen im Sinne des Bundes-Immissionsschutzgesetzes /1/ auf den angrenzenden Flächen in Deutschland."

4.8 Bodem

Artikel 13 van de Wet bodembescherming (Wbb) is rechtstreeks van toepassing op de inrichting. Voor zover in de op te leggen voorschriften niet specifiek is vastgelegd welke bodembeschermende maatregelen moeten zijn uitgevoerd, dwingt artikel 13 van de Wbb tot een zorgvuldige bedrijfsvoering. In verband met de strekking van het begrip bodemverontreiniging is van belang dat het begrip bodem tevens het grondwater omvat. Het melden van ongewone en gewone voorvallen met betrekking tot de bodembescherming is geregeld in artikel 27 en 30 van de Wbb. Deze zorgplicht zal door de veehouder in acht worden genomen.

Op grond van de NRB kunnen bij onderhavige inrichting de volgende activiteiten als bodembedreigend worden aangemerkt.

Opslag van mest- en meststoffen

De vloeibare mest afkomstig van de te houden dieren wordt opgeslagen in mestsilos. De mest wordt hier naar toe getransporteerd door gebruik te maken van mestoverstorten, mestschuiven over de dichte vloer in de stal en mestafvoergoten. De vloeren en de wanden van de mestsilos, mestoverstorten, mestafvoergoten zijn conform de eisen van de HBRM uitgevoerd. De mestoverstorten en de mestafvoergoten zijn vloeistofdicht en liggen beneden het maaiveld. Kans op vervuiling van de bodem is daarmee nihil. De mestsilos liggen wel bovengronds. In het meest negatieve scenario kan een mestsilo lek raken, barsten of overstromen. Hierbij zal het merendeel van de mest op de erfverharding terecht komen, die vervolgens kan worden gereinigd. Een klein deel kan ook in de sloot terecht komen, die direct na de calamiteit kan worden afgedamd, leeggezogen en afgegraven.

Opslag van reinigings- en ontsmettingsmiddelen in emballage

Reinigings- en ontsmettingsmiddelen worden opgeslagen in de originele verpakking. De ontsmettingsmiddelen en de reinigingsmiddelen staan in de technische ruimte. Maximaal is er 200 liter aanwezig. Ze staan in een kast die ook voorzien is van een lekbak als bodem beschermende maatregel.

Opslag van diergeneesmiddelen

Diergeneesmiddelen worden in de originele verpakking opgeslagen in een daartoe bestemde opslagkast in het archief.

Opslag van kadavers

De kleine kadavers worden opgeslagen op een vloeistofdichte kadaverplaat dan wel in een vloeistofdichte kadaverton. De opslag zal voldoen aan de voorschriften genoemd in de Regeling dierlijke bijproducten 2008.

Afspuiten van veewagens

Achter de ligboxenstal kunnen de laadkleppen van de veewagens worden afgespoten. Dit water loopt via een put naar de afstortgoot en komt in de mestsilos terecht.

Opslag kuilvoer en bijproducten

De kuilvoeropslag wordt voorzien van een vloeistofkerende vloer met afvoerput naar de kelder. De opslagplaats is afwaterend naar één punt aangelegd, zodat het reinigingswater via mest- en vloeistofdichte leidingen afwatert naar de kelder. Het percolaat van de kuilvoeropslag wordt uitgereden op het land.

Globaal is de NRB-aanpak samen te vatten als 'vloeistofdichte vloeren met een minimum aan gedragsvoorschriften' of 'kerende vloeren en/of lekbakken met een zwaar accent op de daarop toegesneden gedragsvoorschriften'. Over het algemeen wordt binnen het bedrijf aandacht geschonken aan incidentenmanagement om het risico tot verontreiniging van de bodem tot een minimum te beperken. Zo wordt personeel geïnstrueerd hoe ze moeten omgaan met bodembedreigende activiteiten. Daarnaast worden eventuele calamiteiten geregistreerd en zijn voldoende voorzieningen aanwezig om een verontreiniging te voorkomen dan wel de gevolgen ervan te beperken. Over het algemeen kan dus worden gesteld dat met een doelmatige combinatie van maatregelen en voorzieningen een verwaarloosbaar bodemrisico wordt gerealiseerd met betrekking tot de voornoemde activiteiten.

De bedrijfsgebouwen worden gerealiseerd op land dat nu als bouwgrond in gebruik is. Er zijn hier in het verleden geen sloten gedempt met eventueel verontreinigd materiaal. De gronden zijn geschikt voor het gebruik als agrarisch bouwperceel.

Er zijn ook bodemonderzoeken uitgevoerd. Deze zijn als bijlage 8a, 8b en 8c bij de omgevingsvergunning gevoegd. De bijlagen 8a en 8b zijn onderzoeken van de bodem op milieu (vervuiling). Bij peilbuis 1 is een matig verhoogt barium gehalte in het grondwater gemeten. De gemeente wordt gevraagd of deze verhoogde waarden vaker in het gebied voorkomen. Bijna alle grondmonsters bevatten geen verhoogde stoffen t.o.v. de achtergrondwaarden of detectiewaarden. Eén mengmonster liet een geringe mate van verhoogt koper zien t.o.v. de achtergrondwaarde. De tussenwaarde wordt echter niet overschreden. Doordat er ook een sonderingsonderzoek is uitgevoerd (bijlage 8c) is bekend hoe diep en breed de fundering van de stallen moeten zijn. Dit is meegenomen bij de bouwtekening.

4.9 Water

Voor het *waterverbruik* alsmede de maatregelen die getroffen worden om dit gebruik te beperken wordt verwezen naar de gegevens in paragraaf 3.4.1. Slechts de woning wordt op de riolering aangesloten, het bedrijf niet. Hierdoor komt bedrijfsafvalwater niet in de riolering terecht.

Bedrijfsafvalwater

Het bedrijfsafvalwater dat ontstaat bij het schoonmaken van de melkstal en overige ruimten wordt geloosd in de afstortgoot die leidt naar de mestsilos. Alle bedrijfsafvalwater dat binnen de stallen vrijkomt, zoals bedrijfsafvalwater van huishoudelijke aard, schrob- en reinigingswater, wordt geloosd in de afstortgoot die leidt naar de mestsilos. Hier wordt het opgeslagen en als meststof van het bedrijf afgevoerd. Door het spoelsysteem komt er water in de mest. Dit is ongeveer 35 liter per koe per dag (totaal 6132 m³).

Verontreinigd hemelwater

Het hemelwater dat van het achtererf afkomstig is, kan verontreinigd zijn door mest-, voerresten. Dit komt in de opslag. Zie bovenstaande. Om te voorkomen dat er voerresten in het hemelwater terecht komt wordt het achtererf regelmatig geveegd. Om te voorkomen dat er mestresten op het erf komt worden de zuigslangen bij de mestilo altijd hoog weggelegd, zodat er geen mest over de straat kan stromen.

Hemelwater

Het schone hemelwater blijft gescheiden van het vuile bedrijfsafvalwater. Het niet-verontreinigd hemelwater kan binnen de inrichting op de eigen landbouwgrond infiltreren. Dit hemelwater is schoon, vrij van bedrijfsafvalwater en voerresten en afkomstig van de daken en de erfverharding aan de voorzijde van het bedrijf.

Het hemelwater wordt vanaf de daken opgevangen in grindbakken naast de stallen van een meter breed en een halve meter diep. Op deze manier kan het water gecontroleerd infiltreren in de bodem. Het hemelwater dat op de erfverharding voor wordt opgevangen, kan via de klinkers in de bodem zakken. In geval van grote hoeveelheden te verwerken hemelwater kan dit ook worden opgevangen in de sloot die over de gehele lengte van het bouwvlak loopt.

De totale hoeveelheid te infiltreren hemelwater wordt geschat op circa 11.000 m³ per jaar.

Indien blijkt dat er een ondoordringbare laag in de bodem zit, wordt het te veel aan water ondergrond meer horizontaal afgevoerd.

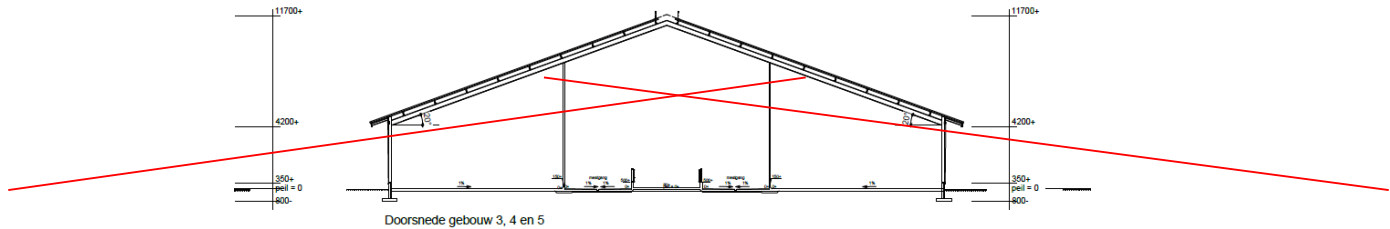
4.10 Licht

De provincie Groningen beschouwt duisternis en stilte als belangrijke kernkarakteristieken van de provincie. De gemeente Vlagtwedde is door de provincie aangewezen als een van de twee aandachtsgebieden voor duisternis en stilte. Niet omdat de problematiek hier groter zou zijn dan in andere delen van de provincie maar omdat er goede mogelijkheden zijn om praktijkervaring op te doen met de actieve bescherming van duisternis en stilte. Uit de aanwijzing van de aandachtsgebieden vloeien geen beperkingen voort voor bijvoorbeeld de normale agrarische bedrijfsvoering. Wel is in de omgevingsverordening vastgelegd dat gemeenten in hun bestemmingsplannen moeten aangeven hoe zij rekening hebben gehouden met bescherming van duisternis en stilte.

Om eventuele uitstraling van licht in de omgeving te voorkomen, gaan (behoudens een kleine nachtlamp) alle lampen tussen 23.00 uur en 7.00 uur in de stal uit.

Moderne rundveestallen zijn aan de zijkanten vrijwel geheel geopend. Om in geval van zware kou en wind de dieren uit de greep van de weersomstandigheden te kunnen houden, wordt gebruik gemaakt van groene of grijze windschermen. Deze worden normaal van beneden naar boven dichtgetrokken. Bij het onderhavige bedrijf worden ze aan de bovenzijde van de zijmuur, onder de goot, bevestigd. Door deze schermen te laten zakken, zal de hoeveelheid licht die naar buiten straalt nog verder worden verminderd. Door de lampen hoog in de stal te bevestigen, wordt lichtuittreding naar buiten voorkomen. In de volgende schets is dit aangegeven. Aangezien lichthinder ontstaat indien er recht in de lamp wordt gekeken, wordt dit nu voorkomen.

Er zal qua kleur gebruik worden gemaakt van warm (geel/wit) licht.

Lichthinder kan alleen ontstaan binnen 20 meter van de stal, door de lampen hoog te hangen.

Overige verlichting bestaat uit verlichting van de toegangsweg door kleine lampen van ongeveer 30 cm. hoog.

4.11 Lucht

Op het bedrijf zal de emissie van stof zeer beperkt zijn. Door de toepassing van natuurlijke ventilatie is de luchtsnelheid van de geventileerde stallucht zeer laag. Dit zorgt er voor dat er zeer weinig stof in de lucht zit. Daarnaast is de afstand tot de dichtstbijzijnde woning zeer groot, zodat er geen stofhinder te verwachten is.

Uit het fijn stof onderzoek dat is uitgevoerd met het programma ISL3a (zie bijlage 19 bij de aanvraag omgevingsvergunning) blijkt dat de emissie van fijn stof zeer klein is. De schadelijke jaargemiddelde concentraties worden door dit bedrijf niet overschreden.

4.12 Geluid

Om de mate van geluidsbelasting in kaart te brengen, is een geluidsonderzoek uitgevoerd door Sain zie bijlage 12ga van de aanvraag omgevingsvergunning. Hieruit blijkt dat de geluidsbelasting zeer beperkt is. Er worden geen ventilatoren gebruikt. De melkmachinemotor en de koelmotor voor de melktank zullen geluidsarm worden uitgevoerd. Daarnaast zullen er qua geluid alleen enkele interne trekkerbewegingen zijn, hoofdzakelijk aan de oostkant van het bedrijf. In het onderzoek is ook de belasting op Duitse woningen meegenomen. Gezien de grote afstand tot de openbare weg en dichtstbijzijnde burelen (ruim 300 m.) is er ook geen geluidshinder te verwachten. Dit blijkt ook uit het akoestisch onderzoek dat als bijlage bij de aanvraag omgevingsvergunning is gevoegd.

4.13 Ontstaan en preventie van afval

Kadavers

De kadavers worden bewaard op de aanbiedplaats. De kadavers worden van het bedrijf verwijderd door een destructiebedrijf (Rendac). De verwachting is dat één of twee maal per maand een kadaver wordt aangeboden. Deze ligt dan onder een kadaverkap uit het zicht.

Overige bedrijfsafvalstoffen

Voor de verzameling van het overige bedrijfsafval zijn containers beschikbaar, totale inhoud 200 liter. Het betreft onder andere huishoudelijk afval, papier en landbouwplastic. Deze containers worden eens per twee weken geleegd door een gespecialiseerd bedrijf. De jaarlijkse productie van afval ligt rond 5000 kg.

4.14 Doelmatig beheer van energie

Voor het energiegebruik en de maatregelen die getroffen worden om dit verbruik te beperken wordt verwezen naar het beschrevene onder het kopje "energie" van paragraaf 3.4.2.

Omdat bij het ontwikkelen van nieuwe plannen het aspect energie een belangrijke rol speelt, worden alleen de hoogstnoodzakelijke elektromotoren geplaatst. Om het verbruik van energie zoveel mogelijk te beperken zijn verschillende voorzieningen getroffen om het energieverbruik nog verder te beperken. Het elektraverbruik wordt geraamd op 100.000 kWh per jaar. Er worden energiebesparende maatregelen toegepast. De verlichting zal energiebesparend zijn. Alle (elektro)motoren op het bedrijf worden nieuw geïnstalleerd. Nieuwe motoren zijn al zoveel mogelijk energiezuinig. Per melkkoe is het energieverbruik op dit bedrijf veel lager per melkkoe dan op bedrijven met minder dan 100 koeien. Tevens wordt het gebruik van zonnecollectoren onderzocht. Om inzicht te verkrijgen in het verbruik van energie binnen de inrichting vindt registratie van het energieverbruik plaats. Ondernemer geeft aan binnen twee jaar nadat de inrichting inwerking is, een energieonderzoek te laten uitvoeren. Energiebeperkende maatregelen die een terugverdientijd hebben van minder dan vijf jaar, worden dan uitgevoerd

4.15 Risico, preventie en beperking van ongevallen en calamiteiten

In principe is het bedrijf zodanig ingericht dat het optimaal kan functioneren. Toch kunnen er binnen de inrichting onverhoopt onvoorziene situaties c.q. calamiteiten ontstaan. Binnen de inrichting zullen alle nodige veiligheidsvoorzieningen worden getroffen om een calamiteit en de als gevolg van de calamiteit optredende bijzondere milieubelasting te voorkomen dan wel te beperken⁴. Zie voor de bodembedreigende activiteiten en bijbehorende bodembeschermende maatregelen tevens paragraaf 0.

Brand

Om brand zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te vertragen wordt voldaan aan het bouwbesluit. De stallen zijn op grote afstand van elkaar geplaatst om overslag van brand te voorkomen.

Mocht er een brand ontstaan, dan zijn er mobiele blusmiddelen aanwezig om de beginnende brand direct te blussen of uitbreiding van brand te voorkomen. Indien nodig wordt de brandweer gewaarschuwd. Als bluswatervoorziening is de grote waterschapsloot aanwezig. Indien nodig kan er ook water uit het kanaal worden gehaald.

Opslag melk en vloeibare mest

Er bestaat een zeer geringe kans dat de melk- of mestsilo kapot wordt gereden. Er kan dan 2400 m³ vloeibare mest weglopen, indien de silo op dat moment 100% gevuld is en geheel leeg loopt. Hierdoor kan de mest over het erf lopen en in de aangrenzende sloot terecht komen.

⁴ Zie hiervoor ook de beschrijving in de aanvraag omgevingsvergunning, onderdeel 'Milieu'.

Mocht dit gebeuren, dan kan de sloot worden afgedamd en het vervuilde erf kan worden afgegraven om de bodemverontreiniging op te heffen.

Lossen van veevoeders

Tijdens het lossen van veevoeders zou als mogelijke calamiteit het morsen van deze veevoeders kunnen worden beschreven. Om deze wijze verontreiniging van de bodem tegen te gaan wordt gebeurt dit lossen van deze bijproducten in sleufsilos. Gelet op het feit dat de losplaats (de sleufsilos) zich aansluitend aan de erfverharding bevindt kan de gemorste hoeveelheid vrij eenvoudig opgescheept worden. Daarnaast komen de resten (of percolaat) uiteindelijk in de mestsilos terecht en wordt dit als meststof over land uitgereden. Er vindt geen opslag plaats van brokken in silos.

Opslag van reinigings- en desinfectiemiddelen

De toegepaste reinigings- en desinfectiemiddelen kunnen eigenschappen hebben die irriterend kunnen werken bij de persoon die de middelen gebruikt. De middelen worden echter in een dusdanige concentratie aangewend dat deze geen gevaar opleveren voor de gezondheid. De genoemde stoffen worden wel gezien als een bodemvreemde stof. De reinigingsmiddelen worden opgeslagen in een aparte ruimte in een daartoe bestemde emballage boven een lekbak. Maximaal is er 200 liter aanwezig.

Vervoersverboden bij veewetziekten

Bij het onverhoopt uitbreken van een veewetziekte zoals mond- en klauwzeer wordt het bedrijf van rechtswege tijdelijk afgesloten. Gedurende die periode mogen er geen dieren het bedrijf verlaten. Om dit soort risico's op het bedrijf zelf zoveel mogelijk te voorkomen is het bedrijf zo opgezet en uitgevoerd dat geen vreemden van buiten in de stallen hoeven en kunnen komen. Transporteurs hoeven alleen aan de Eikenlaan te komen om hier te laden en te lossen. Melktransport vindt plaats via de zuidelijke inrit. Op het erf zelf hoeven de transporteurs niet te komen, waardoor het risico op besmetting wordt verkleind.

Door de ruime opzet van het bedrijf in relatie tot het te houden aantal dieren en door alle dieren volgens de laatste welzijnseisen te huisvesten worden de mogelijkheden van besmetting zoveel mogelijk beperkt.

4.16 Beoordeling van de invloed op Duitsland

Aangezien het bedrijf dicht bij de Duitse grens ligt, is ook een onderzoek uitgevoerd met betrekking tot het Duitse grondgebied. Er is beoordeeld of de geuremissie binnen de Duitse normen blijft, dus of er grensoverschrijdende gevolgen zijn. Uit dit onderzoek, uitgevoerd door TÜV Umweltschutz GmbH & Co. KG, blijkt dat het bedrijf ruim binnen de normen blijft zoals gesteld door het Duits bevoegd gezag⁵. Dit onderzoek is als bijlage bij de aanvraag omgevingsvergunning gevoegd (bijlage 17).

Daarnaast zijn de Duitse woningen ook meegenomen bij de beoordeling volgens de Nederlandse geurnormen, zie hoofdstuk 4.7.

Verder zijn de Natura 2000 gebieden ook meegenomen bij de beoordeling. Ook bij het stof- en geluidsonderzoek is ook het Duitse deel meegenomen.

Uit alle onderzoeken blijkt dat er wordt voldaan aan de eisen en normen.

⁵ *“Zusammenfassend kommt es durch das geplante Vorhaben zu keinen erheblichen Geruchsbelästigungen im Sinne des Bundes-Immissionsschutzgesetzes /1/ auf den angrenzenden Flächen in Deutschland.”*

5 Conclusie

Uit de in dit rapport weergegeven overwegingen volgt naar onze mening dat er zich geen 'belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu' voordoen die het opstellen van een Milieu Effect Rapportage (MER) rechtvaardigen. Hieronder een opsomming van de belangrijkste milieugevolgen:

- De voorgenomen uitbreiding van de veehouderij kan plaatsvinden.
- De Natura 2000-gebieden zijn op meer dan 10 km afstand gelegen. Het voornemen resulteert in een toename van NH₃-emissie en depositie, maar aangezien deze afstand tot de Natura 2000-gebieden dermate groot is zal deze toename geen significant nadelige effecten veroorzaken.
- De melkveehouderij ligt dermate ver van het dichtstbijzijnde gevoelige object dat er geen sprake zal zijn van geurhinder, dit geldt ook voor de opslag van mest en voer.
- Er is een Duits onderzoek uitgevoerd naar de geuremissie van het bedrijf en dit voldoet ruim aan de Duitse normen.
- Uit het Flora en Fauna onderzoek blijkt dat binnen het plangebied er geen beschermde dier- en plantensoorten te verwachten zijn, aangezien het landbouwgrond en erf betreft dat regelmatig bewerkt wordt. Indien de bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, worden de vogels niet gestoord.
- Er worden vier eiken gekapt om de inritten te kunnen verwezenlijken. Om deze kap te compenseren, maar vooral om het bedrijf goed in te passen in de omgeving worden er ook zeer veel bomen teruggeplant.
- Binnen de inrichting vinden bodembedreigende activiteiten plaats, echter door het treffen van bodembeschermende maatregelen is sprake van een verwaarloosbaar bodemrisico conform de systematiek van de NRB.